

Påverkar funktionsnedsättning hur vi arbetar med livsstilsförändring?

HUR påverkar funktionsnedsättning hur vi arbetar med livsstilsförändring?

Hur KAN VI arbeta med livsstilsförändring hos personer med funktionsnedsättning?

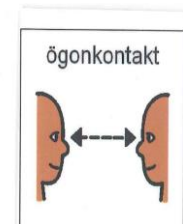

Monica von Heijne
Överläkare och enhetschef
Vuxenhabiliteringen
Rehabiliteringsmedicinska
Universitetskliniken DSAB
monica.vonheijne@sl.se

Olika funktionsnedsättningar ger varierande typ och grad av svårigheter som påverkar hur vi kan arbeta med livsstilsförändring

- Rörelsehinder
- Kognitiv nedsättning
- Kommunikationssvårigheter
- Synnedsättning
- Hörselnedsättning
- Svårigheter i socialt samspel
- Impulsivitet
- Uppmärksamhetsproblem
- Oförmåga att verbalt förmedla symtom
- Beroende av andra som företrädare

- Ofta kombinationer av ovanstående

Rörelsenedsättning

- **Cerebral pares**
- **Flerfunktionsnedsättning**
- **Ryggmärgsbräck**
- **Neuromuskulära sjukdomar**
- **Ovanliga diagnoser: osteogenesis imperfecta, skelettdysplasier, artrogryphos, Rett syndrom,**
- **m.fl**
- **Hos många i kombination med olika kognitiva svårigheter**

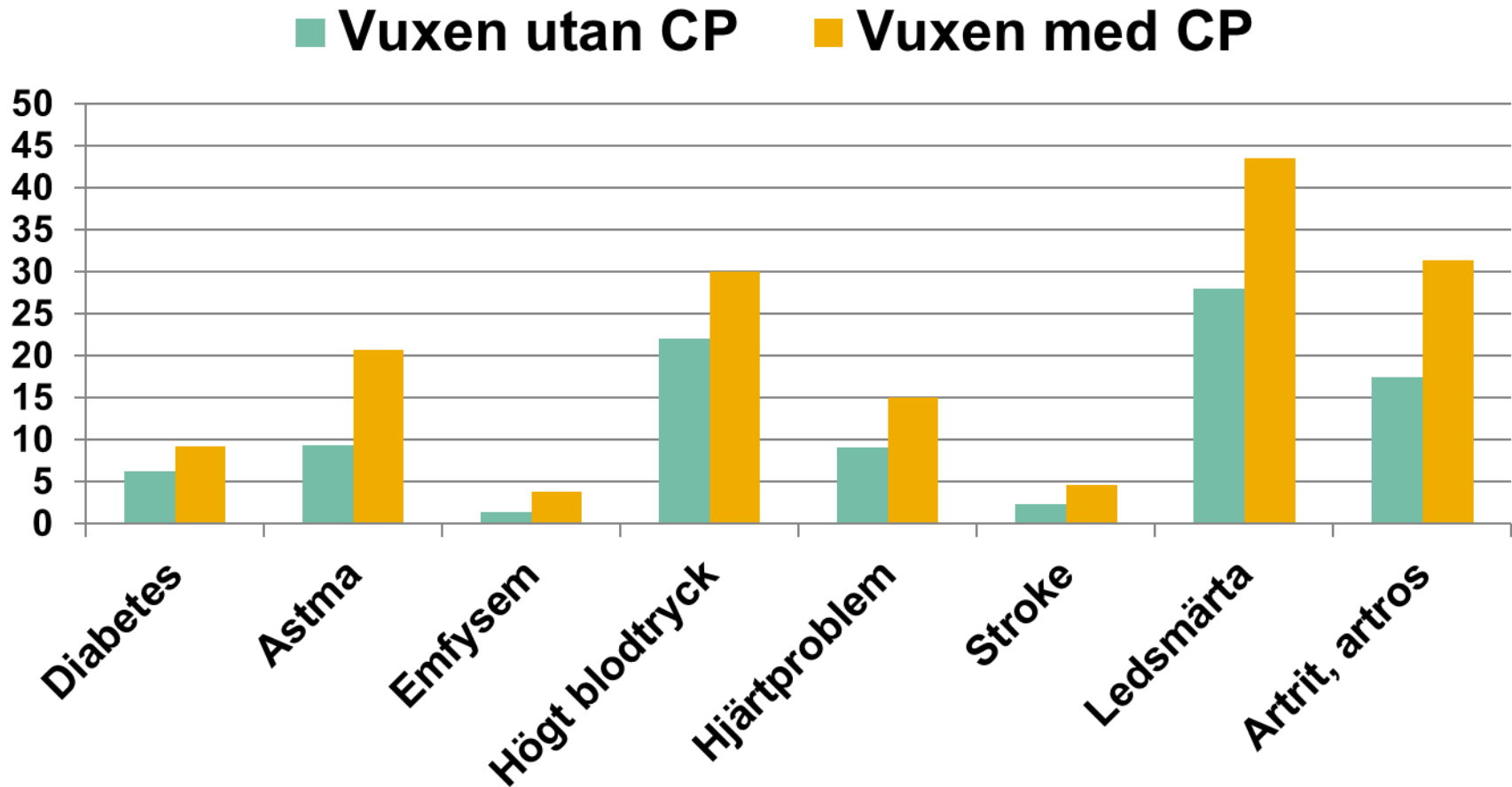
Livsstilsförändring?

Behövs det?

De personer vi möter har en högre somatisk och psykiatrisk sjuklighet än befolkningen som helhet

Sjukdomsförekomst hos 207 615 vuxna varav 1015 med CP

VARFÖR ÄR DET SÅ?

- Funktionsnedsättningen och dess konsekvenser tar all tid. ”Skymmer sikten”.
- Personen själv kan många gånger inte ta fullt ansvar för sin egen hälsa. Förstår kanske inte långsiktiga konsekvenser av livsstilsval
- Andra väljer åt en
- Olika kunskapsnivå hos personliga assistenter, gruppbostadspersonal, personal på daglig verksamhet och hos arbetsledningen
- Funktionsnedsättningen medför att det är svårt att ta till sig/leva efter ”vanliga” livsstilsråd

Sämre hälsa , sjukvårdens roll?

- **Attityder och fördomar**
- **Bristande kunskap**
- **Bristande erfarenhet/ rädsla/ osäkerhet**
- **Bristande tid att verkligen inhämta anamnes, bristande kännedom om andra aktörer och tid att samordna med dem. Vem har tid och möjlighet att ha helhetsbilden?**
- **En sjukvård som är uppbyggd så att den enskilde skall ta initiativ till kontakt**
- **”olönsamma” patienter?**

Hur kan man tänka? Vad kan man göra?

- **Se varje individs unika funktionsnedsättningsprofil**
- **Börja tänk livsstil redan under barndomen- hur kan man ge möjlighet till (lustfylld) rörelse? Hur kan man åstadkomma och bibehålla stående? Hur kan man säkra ett adekvat och säkert näringsintag?...**
- **Hur kan man ge individen och nätverket adekvat kunskap och förutsättningar att göra förändringar i hälsosam riktning?**

Vilka behöver tänka livsstil?

- **Föräldrar och andra närstående**
- **Individen själv**
- **Habiliteringspersonal**
- **Personal på dagis och i skola**
- **Personliga assistenter/ gruppbofastadspersonal/
personal daglig verksamhet**
- **Hälso- och sjukvårdspersonal (tex ortopedier,
habiliteringsläkare, primärvård)**

Vad kan man göra?

- Uppmärksamma frågan!
- Man får ofta verka via ombud/nätverk
- Individuell anpassning av skolgymnastik vb
- Rörelse på alla tänkbara, möjliga sätt:
i vatten, på land, på matta, som lek, idrott
- Hjälpmedel och positionering för att så långt möjligt undvika kontrakturer, felställningar, smärta, etc
- Att barnortopederna tänker ” bibehållet stående” när de opererar.

Vad kan man göra?

- **Hur ska man fira/ belöna? Finns det andra sätt än att äta tårta, dricka Coca Cola?**
- **Det är bättre att göra något litet än att inte göra något alls**
- **Att vara uthållig och fantasirik**
- **Att jobba med överföring av kunskap och entusiasm till nätverket (inkl chefer/ arbetsledare) och sjukvårdsprofessionerna**
- **Jobba på samhällsnivå för att öka utbudet av möjligheter att röra på sig , träna, dansa etc**

Vad kan man göra?

Förmedla att det är en viktig uppgift!

